



# Involvera flera

## - brukarmedverkan i parkplanering

Examensarbete vid institutionen för stad och land, Matilda Tylstedt



EX0324 Examensarbete för yrkesexamen på landskapsarkitektprogrammet 2008

© Matilda Tylstedt

Title in english: “ The more the merrier- users’ participation in park planning”

Handledare: Ulla Berglund, universitetslektor, institutionen för stad och land

Examinator: Tuula Eriksson, universitetsadjunkt institutionen för stad och land

Biträdande examinator: Elisabet Jonsson, A5 Arkitekter och ingenjörer AB

Online publication of this work: <http://epsilon.slu.se>



<b>Innehåll</b>		<b>Handlings- och uppföljningsfasen</b>	<b>16</b>
<b>Förord</b>	<b>7</b>	<b>Exempel</b>	<b>17</b>
<b>Sammanfattning</b>	<b>8</b>	<i>Stockholm</i>	17
<b>Abstract</b>	<b>9</b>	<b>Sociotopkartan</b>	17
<b>Inledning</b>	<b>10</b>	<b>Vasaparken</b>	17
<i>Bakgrund</i>	10	<i>Malmö</i>	18
<i>Syfte</i>	10	<b>Stapelbäddsparken</b>	<b>18</b>
<i>Metod</i>	10	<i>Göteborg</i>	18
<b>Inläsning</b>	<b>10</b>	<b>Grönvandringar</b>	<b>18</b>
<b>Val av metod</b>	<b>10</b>	<b>Oscar Fredriksparken</b>	<b>19</b>
<i>Avgränsning</i>	11	<i>Sammanfattning</i>	19
<i>Lekplatser och parkmark i Skellefteå</i>	11	<b>Metodval, genomförande, resultat</b>	<b>20</b>
<i>Brukare</i>	11	<i>Mobacken</i>	20
<i>Brukarmedverkan i Sverige</i>	11	<i>Val av metod</i>	20
<i>Möjligheter och problem</i>	12	<i>Enkät</i>	20
<b>Metoder</b>	<b>13</b>	<b>Svarsresultat</b>	<b>21</b>
<i>Enkät</i>	13	<i>Fokusgrupp</i>	22
<i>Fokusgrupp</i>	14	<b>Förslag</b>	<b>25</b>
<i>Stormöten</i>	14	<b>Diskussion metodval</b>	<b>28</b>
<i>Vandringar</i>	15	<i>Enkäten</i>	28
<i>Open Space</i>	15	<i>Fokusgruppen</i>	28
<i>Framtidsverkstad</i>	16	<i>Framtiden</i>	29
<b>Förberedelsefasen</b>	<b>16</b>	<b>Referenser</b>	<b>31</b>
<b>Kritikfasen</b>	<b>16</b>	BILAGA I: ENKÄT	32
<b>Fantasifasen</b>	<b>16</b>	BILAGA II :ENKÄTSVAR	34
<b>Förankringsfasen</b>	<b>16</b>		



## Förord

Det här examensarbetet har gjorts inom ramen för Landskapsarkitektprogrammet på Sveriges Lantbruksuniversitet, Ultuna och motsvarar 30 högskolepoäng. Det har utarbetats som ett hjälpmedel för att utveckla en rutin för brukarmedverkan vid Parksektionen på Tekniska kontoret inom Skellefteå kommun. Även om arbetet är riktat till Parksektionen så är det inte på uppdrag av dem, utan det är mitt eget initiativ och utifrån mina tankar och åsikter som det har utformats.

Jag har lärt mig mycket under arbetets gång, inte minst att det kräver kunskap och erfarenhet för att ett medverkansprojekt ska lyckas riktigt bra. Kunskap och erfarenhet som jag har börjat införskaffa, men som behöver byggas på och förmodligen aldrig kommer kännas tillräcklig.

Jag vill tacka alla dem som hjälpt mig framåt i mitt examensarbete. Min handledare Ulla Berglund, lektor vid Institutionen för stad och land, Ultuna, SLU, som lett mig in på rätt spår när jag varit på avvägar, uppmuntrat och gett goda råd. Deltagarna i enkäten och fokusgruppen. Mina kära vänner på lark som, trots att jag numer bor alldeles för långt bort för dagliga fikastunder på Syltan, har stöttat moraliskt och praktiskt. Mina nya kamrater på Tekniska kontoret, för dagliga fikastunder i matsalen och för alla intresserade frågor, som har gjort att jag då och då fått fundera över vad jag faktiskt sysslat med och sist men inte minst min familj, som alltid finns där och tror på mig.

TACK

Matilda Tylstedt, Skellefteå 2008-05-12

## Sammanfattning

Parksektionen, Tekniska kontoret i Skellefteå är i behov av att utveckla brukarnas medverkan i planeringen av parker och lekparker. För att kunna få en sådan rutin att fungera måste man först hitta en metod som kan fungera i den dagliga verksamheten. Mitt arbete syftar till att hitta en sådan metod och genomföra den i praktiken. Förutom att hjälpa Parksektionen att hitta en fungerande metod får jag också en fördjupad kunskap om brukarmedverkan som jag kan ha stor nytta av i mitt kommande yrkesliv.

Arbetet kan delas upp i tre etapper. Jag började med att läsa litteratur i ämnet brukarmedverkan och metoder som kunde vara lämpliga. Sedan valde jag ut två metoder som jag slutligen använde i praktiken i ett småhusområde i Skellefteå. Med brukare menas i det här arbetet de som antas nyttja de ytor och den service som Parksektionen ansvarar för.

Jag har valt att beskriva fem olika metoder som kan användas för att ta reda på vad brukarna tycker om sin närmiljö och hur de skulle vilja ha den i framtiden. Dessa metoder är enkät, fokusgrupp, stormöte, vandringar och open space.

I exempelkapitlet tar jag upp projekt från Göteborg, Malmö och Stockholm som har använt brukarmedverkan. Det är allt från grönstrukturplanering till utformning av en lekplats. Det som exemplen har gemensamt är att kommunen har varit helt eller delvis ansvarig för projekten och metoder har använts som passar en kommunal förvaltning.

Jag valde att använda två metoder som kompletterar varandra, dessa var enkät och fokusgrupp. Enkäten valde jag då den är ett relativt enkelt sätt att få svar från flera personer på samma gång och svaranden kan skriva kommentarer som de annars inte vågar framföra inför en grupp. Fokusgruppen var en fördjupning som jag valde för att få ett personligt möte med brukarna och för att det passade med antalet intresserade och den kalla årstiden. Metoderna

genomförde jag på Mobacken, ett bostadsområde i Skellefteå kommun. Jag delade ut 181 enkäter och fick 49 tillbaks, vilket var en låg andel svarande.

Tre av de som svarat på enkäten var intresserade av att delta i en fokusgrupp. Även om det var färre än förväntat som svarade och ville delta i fokusgruppen anser jag att jag fick ut intressant och användbar information. Dessutom ledde fokusgruppen till ett nyväckt intresse hos de boende på Mobacken, som i efterhand har startat en förening, vars syfte är att ta hand om befintliga värden och föra en diskussion med Parksektionen om utvecklingen av området.

Utifrån resultaten som jag fick från enkäten och fokusgruppen gjorde jag två förslag till utveckling av lekplatserna och utemiljön på Mobacken. Båda förslagen innebär att en ny stor lekplats byggs i skogsområdet.

Jag anser att de båda metoderna är fullt möjliga att använda på Parksektionen i framtiden, men att man också ska pröva andra metoder exempelvis Open Space.



## Abstract

The Civil Engineering office in Skellefteå needs to develop the users' participation in the planning of parks and playgrounds. In order to get such a procedure to work one has to find a method that can work in the daily activity. My work aims to find such a method and to implement it in practice. Apart from helping the Parks department to find a functional method I will also develop a deepened knowledge about users' participation which can be very useful in my future profession.

This work can be divided in three stages. I began by reading literature about users' participation and methods that could be appropriate. Then I chose two methods that I finally used in a residential area with single family houses in Skellefteå. In this work users are defined as those who are assumed to use those areas and the service that the Parks department is responsible for.

I have chosen to describe five different methods that can be used when one wants to know what users appreciate in their surroundings and what they would like to see in the future. These methods are questionnaire, focus group, big meeting, walks and Open Space.

In the example chapter, I present projects from Göteborg, Malmö and Stockholm that contain users' participation. It is all kinds of projects from green structure planning to a creation of a playground. What the examples have in common is that the municipality has been entirely or partially responsible for the projects and the used methods work in a municipal administration.

I chose two methods that complement each other, these were questionnaire and focus group. I chose the questionnaire because it is a relatively simple way of receiving answers from many people at once. The focus group was a way to get deeper and get a personal contact with the users and it was appropriate for the number of participants and the cold time of the year. I implemented the

methods on Mobacken, a neighbourhood in Skellefteå. I handed out 181 questionnaires and 49 were returned back, a low percentage share.

Three of them who replied on the questionnaire were interested in attending a focus group. Although it was fewer than expected who replied and wanted to attend the focus group I consider the answers interesting and useful. The focus group also led to an increased interest from the residents on Mobacken, who afterwards started an association in order to take care of the existing values and to have a discussion with the Parks department about the development of the area.

On the basis of the results that I received from the questionnaire and the focus group I created two proposals for the development of the playgrounds and surroundings on Mobacken. Both proposals included a building of a new big playground in the forest area on Mobacken.

I consider that the both methods are possible to use at Parksektionen in the future, but that they also should examine other methods.

## **Inledning**

Detta examensarbete handlar om brukarmedverkan i planeringen av parkmark och lekplatser i kommunal verksamhet. Denna uppsats består av en del där jag beskriver olika metoder som kan användas i projekt där syftet är att involvera brukarna i planeringen, en del där exempel från tidigare genomförda projekt presenteras och en del där jag beskriver hur jag valde ut två metoder, genomförde dessa i praktiken och resultaten från det.

### *Bakgrund*

När jag gjorde min praktik, som är obligatorisk på landskapsarkitekt-programmet, arbetade jag på Tekniska kontorets parksektion inom Skellefteå kommun. Parksektionen har hand om både underhåll, anläggning och i många fall projektering av den kommunala parkmarken i Skellefteå. Därför är kommunikationen mellan projektörer och de som jobbar med underhåll och anläggning rutinmässig och sker regelbundet. Däremot är kommunikationen mellan de som planerar och projekterar nya parkanläggningar och lekplatser och de som använder dessa, brukarna, är i det närmaste obefintlig. En av mina arbetskamrater påpekade också detta och tyckte att det skulle vara bra om det fanns en rutin för brukarmedverkan redan på ett tidigt skede i planeringen.

En händelse som ytterligare visade på behovet av en ökad brukarmedverkan i planeringen var när en nyrenoverad lekplats blev omskriven i den lokala dagstidningen. Ett par föräldrar som bodde i närheten uttalade sig om hur dålig och tråkig den nya lekplatsen var i jämförelse med den tidigare och undrade var pengarna hade lagts. Jag är övertygad om att det inte bara var att de tyckte att lekplatsen var dålig. Om man läste mellan raderna kunde man ana att de var upprörda och besvikna över att inte ha fått någon saklig information om planerna för den nya lekplatsen. De kände sig förmodligen förbisedda, för att de inte haft möjlighet att påverka resultatet.

När parksektionen utför arbeten handlar det oftast inte om nyexploateringar utan om nyanläggningar, renoveringar eller ombyggnationer i redan befintliga miljöer. Det borde därför inte vara svårt att kontakta de som berörs mest.

### *Syfte*

Syftet med det här examensarbetet är dels att jag ska få fördjupad kunskap om metoder för brukarmedverkan och att hitta en lämplig metod för brukarmedverkan i planeringen av kommunala park- och lekytor i ett småhusområde.

### *Metod*

Examensarbetet kan delas upp i tre etapper, inläsningsperioden, val av metod och genomförande av de valda metoderna.

### **Inläsning**

För att ta reda på vilka olika metoder som finns och som har använts i liknande sammanhang tidigare studerade jag rapporter, examensarbeten och annan litteratur i ämnet brukarmedverkan (även benämnt brukarinflytande och brukardeltagande). Jag koncentrerade mig på metoder som kunde vara aktuella för parkplanering och som jag skulle kunna genomföra under examensarbetet.

### **Val av metod**

För att det ska vara möjligt att införa brukarmedverkan i den dagliga verksamheten på en kommunal förvaltning måste metoden vara anpassad till en budget, även om jag inte hade det i mitt examensarbete. För att bestämma mig för vilken metod som kunde vara lämplig diskuterade jag förutsättningarna med min kontaktperson på Parksektionen, tillförordnad stadsträdgårdsmästare Karl-Erik Holmqvist. Utifrån den diskussionen kom jag fram till att förutsättningarna var att jag skulle kunna genomföra metoden på egen hand, det fick inte ta för mycket tid i anspråk och inte kräva några större ekonomiska resurser.

## Genomförande

Metoderna som jag valde, enkät och fokusgrupp, genomförde jag i ett bostadsområde där en omstrukturering av lekplatserna är planerad. Från kommunens håll finns planer på att riva de befintliga lekplatserna och ersätta dem med en ny större. Den nya är tänkt att ligga mitt i området i ett skogsparti, där det bland annat finns en ishockeyplan under vintertid. Det är dock inga beslut tagna än.

Från början var det tänkt att brukarna skulle få medverka i utformningen av den nya lekplatsen och de ytor som blir över från de gamla lekplatserna. Men då det inte är säkert att det blir en ny lekplats så kom önskemål från Parksektionens håll att jag inte skulle arbeta efter förutsättningen att planerna för en sådan fanns. Jag kunde alltså vara mer öppen för synpunkter på placeringen av den nya lekplatsen och om de som bor i området ens ville ha en ny stor lekplats. Därför blev det medverkan i planeringen istället för gestaltningen som metoden skulle anpassas till.

## Avgränsning

Brukarmedverkan behöver inte vara just medverkan i planeringen och gestaltningen av parker och lekplatser. Det kan också innebära att brukarna medverkar i skötseln. Det finns många lyckade exempel på sådana skötselavtal runtom i landet, där brukare tagit över en del eller hela ansvaret för skötseln. Jag har dock valt att begränsa mig till just brukarmedverkan i beslutsprocessen kring planering och gestaltning.

## Lekplatser och parkmark i Skellefteå

Skellefteå är en kommun i Västerbottens län. Kommunen har 72 090 invånare varav 35 514 i centralorten. Det finns 156 allmänna lekplatser i Skellefteå, dessa förvaltas av Parksektionen inom Tekniska kontoret. Eftersom antalet lekplatser är ganska många i förhållande till antalet skötselpersonal inom Parksektionen är det svårt att hålla den skötselnivå som krävs. Just nu pågår en omfattande omstrukturering av lekplatserna och en prioriteringsplan har up-

prättats, där många lekplatser är planerade att avvecklas eller slås ihop. Även skötseln av parkmark rationaliseras, bland annat genom att gräsmattor klipps med längre intervall och vissa görs om till ängsmark.

## Brukare

I det här arbetet kommer brukarnas medverkan i planering av parker och lekplatser att diskuteras. För att kunna göra det krävs det en förklaring till vad som menas med brukare. Montin (1990 se Delshammar 2005 s.55) beskriver brukarna som ”ett kollektiv som gemensamt använder och påverkar utformningen av en viss verksamhet”. Enligt Hoff (1993 se Delshammar 2005 s.55) kan man säga att brukaren hamnar mellan klienten och konsumenten ifråga om självbestämmande och beroende. Konsumenten väljer själv vad den ska nyttja medan klienten är beroende av vad andra har bestämt; brukaren har möjlighet att antingen välja det som står till buds eller låta bli.

Med brukare menar jag i det här examensarbetet de som nyttjar, eller i alla fall de som antas nyttja, de platser och den service som Tekniska kontorets parksektion ansvarar för. I genomförandekapitlet är det de boende i området som åsyftas när jag talar om brukare.

## Brukarmedverkan i Sverige

I slutet av 1960-talet gjordes de första försöken med medborgarinflytande i kommunal planering. Detta var en följd av det allt starkare misstroendet mot staten och de demokratiska processerna. Folk protesterade mot arbetslösheten, centraliseringen och de sociala och miljömässiga problem som växte. Det var inte bara ett svenskt fenomen utan skedde i hela västvärlden under samma period.

I mitten av 1970-talet hade man i flera fall utökat medborgarinflytandet, från att i början ha varit att ge information till att även innefatta samråd, offentliga möten och referensgrupper. Detta innebar att det åtminstone blev en dubbelriktad information även om det inte nödvändigtvis försäkrade något inflytande (Miller,1982).

I och med Plan - och bygglagens införande 1987 ökade medborgarinflytandet i planprocessen genom att de som berörs vid upprättandet eller ändringen av en detaljplan ska ges möjlighet att delta vid ett samråd. Kommunen är även skyldig att ställa ut förslaget till en detaljplan så att allmänheten har möjlighet att komma med synpunkter. Däremot finns inga krav på medborgarinflytande på en mer detaljerad nivå, till exempel vid nyanläggning eller renovering på redan planlagd mark. (Svenska Kommunförbundet,1990)

### *Möjligheter och problem*

Kommunala förvaltningar har mycket att vinna på att låta brukarna komma till tals tidigt i planeringen. Dels är det ju ett mål i sig att ha nöjda kunder som känner att de har möjlighet att påverka. Förvaltningen kan också vinna både tid och pengar på att involvera brukarna i ett tidigt skede, genom att slippa möta protester och krav på förändringar i efterhand. Brukarna kan dessutom ha mycket att tillföra då de är experterna på just sitt bostadsområde och sitter inne med särskild kunskap.

Dock finns det en problematik kring brukarmedverkan. Den som avser att inleda ett projekt med brukarmedverkan bör ha klart för sig innan vilket syfte som en medverkan ska fylla. Ibland när brukarmedverkan har använts har det inte varit ett självändamål, det har till och med använts för att kunna manipulera människor att tycka en viss sak. Medverkan kan användas av politiker och tjänstemän som en opinionsundersökning för att de sedan ska kunna anpassa sin argumentation och därigenom få ökat stöd. Beslutsfattarna kan också välja ut vilka som de vill ska delta och hur de ska delta och därigenom sätta gränser för medverkan. De som inte går med på att delta under dessa former anses

omedgörliga. På detta sätt kan beslutsfattarna eliminera oppositionella grupper och få stöd av dem som medverkar ( Miller,1982).

I sammanhang som rör medborgarmedverkan är Sherry Arnstein en ofta förekommande referens . Hans analys av hur stor medborgarnas makt egentligen är i projekt med påstådd brukarmedverkan, visualiseras i en stege med åtta stegpinnar. På de två lägsta nivåerna handlar det egentligen inte om något deltagande alls utan om ren manipulation och att få folk att tänka ”rätt”. På de följande tre stegpinnarna är det en viss välvilja från beslutsfattarnas sida genom att man informerar och konsulterar medborgarna. De återstående stegen representerar äkta deltagande där samverkan, delegerad makt och medborgarkontroll är exempel på det ( Delshammar , 2005).

Det är nödvändigtvis inte fel att “bara“ informera eller konsultera, det kan räcka nog så långt ibland. Bara alla inblandade projektet är medvetna om att det är syftet. Hade Parksektionen i fallet med lekplatsen i gett korrekt information från början så kanske det inte hade behövt bli en så stor uppståndelse kring den.

## Metoder

Det här kapitlet behandlar olika metoder som jag bedömer är möjliga att använda för brukarmedverkan i planering av parker och lekplatser. Självklart finns det fler än de som jag tar upp här, men jag har valt dessa utifrån den litteratur som jag läst och med tanke på att de ska vara möjliga att genomföra inom detta examensarbete.

### Enkät

Enkäter är en skriftlig förfrågan som kan användas till faktainsamling av olika slag till exempel opinionsundersökningar, utvärderingar och kunskapstest, där svaren inte är kända. Enkäten kan vara en postenkät, gruppvis enkät eller svarstalong. Vilken metod man väljer beror på i vilket syfte enkäten genomförs och vilka resurser som finns. En fördel med enkät gentemot intervju är att den kan nå ut till många, vilket skulle ta betydligt längre tid med intervju. Vid enkäter så kan svaranden vara anonyma, vilket gör det omöjligt att följa upp, om ett svar behöver förklaras eller utvecklas. Här har intervjun en klar fördel. (Andersson,1985; Kylén ,2004)

För att bestämma vilka som får enkäten måste ett urval göras. Det kan vara ett slumpmässigt urval eller ett strategiskt urval. I ett bostadsområde kanske man bara är intresserad av att veta vad barnfamiljerna tycker och skickar ut enkäten till alla barnfamiljer, då har man gjort ett strategiskt urval. Om man däremot skickar ut enkäten till var tredje adress inom ett bostadsområde, så har man gjort ett slumpmässigt urval. Vid postenkät och gruppvis enkät kan båda formerna av urvalsmetod användas, svarstalong blir automatiskt ett slumpmässigt urval, då den delas ut på plats till dem som vistas där just då.

Störst andel svarande får man vid den gruppvisa enkäten, där alla sitter i ett rum och lämnar in enkäten när de är klara och lämnar lokalen. Det finns dock det problemet att svarandena kan påverka varandra genom kommentarer och

stressmomentet, att man vill lämna rummet samtidigt som andra (Andersson,1985; Kylén ,2004).

Andel svar vid postenkäten beror mycket på planeringen av den, det vill säga huruvida man har ställt angelägna frågor och hur många påminnelser som skickas ut. Om man är verkligt angelägen om att få så många svar som möjligt bör en påminnelse skickas ut snarast efter att svarstiden gått ut. Nästa steg blir att skicka ytterligare en påminnelse, eventuellt med en ny enkät. I sista hand kan man ringa dem som inte har svarat, om det inte är en anonym enkät, och låta dem svara över telefon. Det här beror helt på vilka resurser man har och om det verkligen är nödvändigt att tvinga fram svar. De som inte svarat kanske heller inte är intresserade och det är en rättighet att inte behöva svara (Andersson,1985; Kylén ,2004)

Hur många som svarar på svarstalonger beror mycket på var den genomförs vid vilken tidpunkt och hur mycket resurser man lägger på att få människor att lägga märke till den. Ofta finns ett lockbete till dem som svarar, utlottning av priser eller en gåva. Svarstalonger kan numer ofta besvaras på hemsidor på internet, vilket gör det mer lättillgängligt. Eftersom det inte går att säga hur många människor man vänder sig till med en svarstalong så går det heller inte räkna ut någon svarsfrekvens, vilket gör det svårt att bedöma reliabiliteten. Samma person kan svara flera gånger utan att det går att kontrollera. Därför måste man vara försiktig med att dra alltför stora slutsatser av svaren.

Vid konstruktionen av en enkät kan man välja mellan att ha öppna svar där svaranden själv får formulera sig, eller bundna svar, där svaranden väljer mellan några redan färdiga svarsalternativ. De bundna svaren kan utformas på en rad olika sätt exempelvis med olika typer av skalor. Har man bundna svar är det lättare att bearbeta svaren och sammanställa dem i diagram, men det är svårt att konstruera bra svarsalternativ. Det är en hel vetenskap och en konst att lära sig konstruera riktigt bra enkäter (Andersson,1985; Kylén ,2004).



## Fokusgrupp

En fokusgrupp är en form av gruppintervju, där syftet är att samla information till forskning. Det betyder alltså att terapigrupper eller arbetsgrupper inte är exempel på fokusgrupper. Ett annat kriterium för en fokusgrupp är att faktainsamlingen ska ske genom interaktiv diskussion där ämnet har bestämts av ledaren. Idén om fokusgrupper föddes på 1930-talet. När Robert Merton blev inbjuden att observera en gruppintervju reagerade han på att intervjuaren ställde ledande frågor. Han undrade då om det inte vore bättre om deltagarna fick tala mer själva. Detta ledde till en utveckling av gruppintervjun till att bli fokusgrupp. Namnet kom av boken som Merton skrev tillsammans med Patricia Kendall och Marjorie Fiske *The Focused Interview* (Wibeck, 2000).

Fokusgrupper var i början mest använt som metod för marknadsundersökningar, där de hade stor framgång. Det var först i mitten av 1980-talet som intresset blev större även hos forskare inom samhällsvetenskapen. Numer är metoden allmänt utbredd och används exempelvis av näringslivet, olika vetenskapsdiscipliner och kommuner inom planering, forskning och utvärdering (Wibeck, 2000).

Fokusgruppen kan vara ostrukturerad eller strukturerad. En ostrukturerad fokusgrupp betyder att det inte finns några förutbestämda frågor som ska besvaras, däremot finns det stimulusmaterial om diskussionen skulle ebba ut i förtid. Här har gruppleddaren en tillbakadragen roll och agerar bara om samtalen behöver sättas igång på nytt eller om det behöver komma på rätt spår igen vid alltför stora utsvävningar. Vid en strukturerad fokusgrupp finns det ett antal frågor som ska besvaras och de ställs av gruppleddaren som då bryter in i diskussionen. Men det är fortfarande meningen att frågorna ska besvaras genom samtal mellan deltagarna. Gruppleddaren kan här även påverka grupp-

dynamiken, exempelvis genom att se till så alla får komma till tals lika mycket (Wibeck, 2000).

En fokusgrupp kan dokumenteras genom ljudupptagning eller både bild och ljudupptagning. Om det är många personer kan det vara svårt att avgöra vem som säger vad, då kan det vara bra med en videokamera. Är man dessutom intresserad av att inkludera även den ickeverbala kommunikationen i analysen är detta helt nödvändigt. Hur datan man samlat in sedan bearbetas beror på vilken typ av analys man vill göra. För akademisk forskning där kraven på ordning och noggrannhet är stora görs en transkribering, utskrift, av samtalen. Den kan vara väldigt precis och innehåller pauser och röstlägen eller enklare med rent skriftspråk. Den mer precisa formen används om man framförallt är intresserad av att studera strukturen i samtalen men inte innehållet i lika stor utsträckning. Analysen kan också bygga på fältanteckningar. I det fallet används ljudupptagningen främst till att verifiera



citat från deltagarna. Denna analys kräver att anteckningarna är mer systematiskt gjorda. (Wibeck, 2000),

## Stormöten

Stormöten har både för- och nackdelar. Det som är positivt med stormöten är att alla som är intresserade kan delta, få samma information och höra andras åsikter. Man kan på ett relativt enkelt sätt nå ut till många människor och få mångas åsikt. Om brukarna har frågor kan de ställa dem direkt till de ansvariga planerarna och alla närvarande får höra svaret. Detta leder till en öppenhet i processen och minskar risken för manipulation. Riskerna med stormöten är

att det bara blir de med vana att tala inför många människor som får fram sin åsikt. De som låter mest är de som man lyssnar på (Wikforss, 1981).

Om man bestämmer sig för att ha ett stormöte krävs det att mötet förbereds noga för att få bra resultat. Det är viktigt att lokalen är lämplig. Den måste vara tillräckligt stor, ingen ska behöva stå hela mötet. Om man ska visa bilder är det viktigt att utrustningen är bra och att man har kontrollerat innan att den fungerar och att alla kan se. Ljudet är också viktigt, att alla kan höra och göra sig hörda. Man måste tänka på att lokalen är en neutral plats, för att inte skrämja bort någon på grund av att de aktiviteter som vanligtvis sker i lokalen är förknippade med en viss åsikt eller verksamhet (exempelvis partilokaler, kyrkor eller klubblokaler). Tillgänglighet är ett måste, de som har svårt att röra sig måste ha möjlighet att ta sig till möteslokalen utan problem (Ranger & Westerberg, 2004).

### *Vandringar*

Vandringar som metod för att samla in åsikter från brukarna, inför en förändring av ett bostadsområde eller en skolgård exempelvis, är något som blir allt vanligare. Det finns många olika former av vandringar, från dem som är rena guidningar till de som är helt styrda av deltagarna. Det som är gemensamt för vandringar är att man går runt i grupp och har vissa hållpunkter som är på förhand bestämda av antingen dem som leder vandringen eller dem som deltar. Vid hållplatserna stannar man till och diskuterar direkt på plats eller också får deltagarna anteckna sina tankar, för en diskussion efteråt.

Det finns också vandringar för utvärdering av nybyggda områden och en välkänd metod för detta är gåturer, som går till på ett speciellt sätt. Deltagarna är experter på området med skilda erfarenheter, det kan exempelvis vara arkitekter, förvaltare och boende. Storleken på varje grupp bör vara 10- 15 personer. Om det är av intresse att fler personer är med i utvärderingen bör flera gåturer ordnas. Ledaren för vandringen har på förhand bestämt ett antal stoppunkter utifrån platsernas funktion. Det kan till exempel vara entrén till

området eller ett torg. Deltagarna ska inte diskutera med varandra under vandringen utan bara anteckna sina tankar om varje plats man stannar på. Efter vandringen samlas man i en lokal där man diskuterar varje plats och alla får säga sin mening. Alla synpunkter skrivs ner på en synlig plats, till exempel ett blädderblock, overhead eller dator med projektorbild. Detta för att varje deltagare ska kunna kontrollera att inga missuppfattningar uppstått och att alla åsikter dokumenteras lika noggrant. (de Laval S., 1997)

Även om gåtur är speciellt utformad för att användas vid utvärdering och återanknytning är principen helt möjlig att använda för att skaffa information innan en ombyggnad eller renovering. Det som är viktigt att tänka på är vilken årstid vandringen ska genomföras. Man måste ha en reservplan med en möjlighet att vara inomhus, om vädret skulle bli ogynnsamt.

### *Open Space*

Open Space är en väldigt fri mötesform där dagordningen inte bestäms innan, utan det enda förutbestämda är plats, tid och temat för mötet. Open Space är en bra form om det är många mötesdeltagare. Enligt Dernvall och Salonen (2000) är minsta antalet deltagare tio och maximala antalet hundra, men andra källor på Internet uppger att det kan vara mellan 5 och över 2000 deltagare. Jag bedömer att det är helt beroende på vilka resurser man har, att genomföra ett Open Space med 2000 deltagare kräver enorma resurser.

Ett Open Space kan pågå i en halv till tre dagar och leds av minst en person. Det går till på det sättet att man träffas och kommer gemensamt på vilka specifika ämnen man vill diskutera utifrån temat. Alla som vill får komma med förslag och de ämnen som intresserar tillräckligt många för att kunna ha en diskussion är också de ämnen som diskuteras. Man delar sig i grupper i olika rum och diskussionerna bryts när det är rast för lunch eller fika. Det är vanligt att en heldag delas upp i tre sessioner (Denvall & Salonen, 2000).

Namnet Open Space kommer av att det just är öppet och fritt för deltagarna att röra sig mellan diskussionsrummen närhelst och hur ofta man vill. Det är faktiskt en skyldighet att gå vidare om man känner att man inte har något att tillföra samtalet, allt för att diskussionen ska hållas levande och inte fastna. Någon utses att anteckna vad som sägs under samtalet, men om denna person vill byta grupp är det bara att någon annan tar över (Denvall & Salonen, 2000)

I slutet av ett Open Space samlas man i storgrupp igen och summerar vad man kommit fram till i de olika diskussionerna. Den som leder det hela samlar in anteckningarna från sekreterarna och sammanfattar dagen/dagarna. Deltagarna får senare en renskriven kopia av alla protokoll skickade till sig. Ett Open Space har inget krav på uppföljning till skillnad från exempelvis en Framtidsverkstad. Det beror därför helt på om det finns någon eller några som vill ta tag i en fråga och driva den vidare om några förändringar ska ske. (Denvall & Salonen, 2000).

Open Space skulle kunna vara ett tänkbart alternativ att använda vid brukarmedverkan i kommunal parkplanering. Det går att genomföra med olika storlekar på grupper och om man begränsar antalet dagar till en kräver det inte jättemycket engagemang från deltagarna.

### *Framtidsverkstad*

En framtidsverkstad pågår i en till tre dagar och har fem faser som alla är lika viktiga; förberedelsefasen, kritikfasen, fantasifasen, förankringsfasen och handlings- och uppföljningsfasen.

#### **Förberedelsefasen**

Man bestämmer tema och utser ledare för verkstaden. I förberedelsefasen måste även praktiska saker såsom längden på verkstaden, plats och inbjudan till deltagarna ordnas.

#### **Kritikfasen**

Kritikfasen inleder själva verkstaden och går ut på att man gemensamt i helgrupp formulerar problemen inom temat som är bestämt tidigare. Sedan delas

man i mindre grupper som får analysera och försöka förstå synpunkterna som framkommit

#### **Fantasifasen**

Nu ska man lämna alla negativa tankar bakom sig och tänka på vad man vill ha. Alla får komma med visioner och idéer om hur de skulle vilja att framtiden såg ut. Det behöver inte vara genomförbart eller ens realistiskt, bara det är kreativt och sprudlande.

#### **Förankringsfasen**

Det här är den mest konkreta fasen av verkstaden. Nu ska alla problem och visioner formuleras till någonting som går att jobba utifrån. Grupper bildas utifrån olika sakfrågor som kommit fram och man diskuterar hur man ska gå till väga, vem som skall göra vad och när det ska göras.

#### **Handlings- och uppföljningsfasen**

Väl tillbaks på hemmaplan ska allt sättas i verket. Resultatet av verkstaden har dokumenterats och måste nu distribueras till alla berörda, både deltagare vid verkstaden men även de som inte varit med. För att hålla processen igång så behövs det kontinuerligt hållas uppföljningsmöten och det krävs att det finns drivande personer som håller ångan uppe (Denvall & Salonen, 2000).

Framtidsverkstad kräver en hel del engagemang av deltagarna under en längre tid, i och med att metoden innefattar en handlingsfas. Den passar antagligen bättre för en organisation eller en förening som har en regelbunden verksamhet än ett tillfälligt brukarmedverkanprojekt. Men man skulle kunna använda sig av principen med olika faser, kritik först, lösningar sen.



## Exempel

I detta kapitel beskrivs några exempel på brukarmedverkan i park och grönyteplanering i Sveriges tre största städer. De projekt som omnämns kan vara en inspirationskälla till metoder som är möjliga att använda i kommunal verksamhet.

### *Stockholm*

#### **Sociotopkartan**

I Stockholm har man arbetat storskaligt med brukarmedverkan i planeringen av grönstrukturen i staden. Stockholms Parkprogram som är handlingsprogrammet för utveckling och skötsel av Stockholms parker och natur, bygger på olika handlingar, däribland sociotopkartan. Sociotopkartan har tagits fram av stadsbyggnads-kontoret, i syfte att se vad stockholmarna anser vara betydelsefulla park- och naturvärden och på vilka platser dessa värden finns. Man har använt sig av två olika former av värderingar, Expertvärderingen och Brukarvärderingen, när man velat ta reda på vilka platser som används mest och värderas högst (Stähle, 2003; Egerö 2008).

Expertvärderingen har gått till så att kommunens experter på området, främst landskapsarkitekter, har gjort systematiska observationer av alla Stockholms friytor (större än 0,5 ha). Man har genom dessa observationer och tidigare erfarenheter kunnat bedöma olika platsers användning och sociala värde. Andra som har deltagit i värderingsarbetet är skötselansvariga, ekologer och parkhistoriker (Stähle, 2003; Egerö 2008).

I brukarvärderingen har stockholmarna fått vara med och yttra sig. Man har genomfört enkäter, av olika omfattning, fokusgrupper och intervjuer, som alla har baserats på fyra grundfrågor:

- 1) Vilken är din favoritplats?
- 2) Vilka kvaliteter har den?
- 3) Vilka brister har den?

#### 4) Hur är tillgängligheten till platsen?

Resultatet av undersökningarna är bland annat att man har kunnat ta fram ett antal värdebegrepp, det vill säga saker som brukarna värderar högt. Dessa begrepp kan delas in i några huvudkategorier: fysisk aktivitet (t.ex. backåkning, promenad), social aktivitet (t.ex. folkliv, sitta i solen), vatten (t.ex. bad, vattenkontakt), skönhet (t.ex. landform, utsikt), natur (t.ex. grön oas, vild natur) och lek (t.ex. lekplatslek, naturlek) (Stähle, 2003; Egerö 2008).

Det här är inte något som direkt kan appliceras på ett enskilt parkprojekt. Men att ta reda på vilka värden som är viktigast för de närboende är något som man mycket väl skulle kunna göra. De metoder som använts är egentligen inte avancerade, observationer, enkäter, intervjuer och fokusgrupper är något som även en kommunal förvaltning skulle kunna använda sig av.

#### **Vasaparken**

I samband med upprustningen av Vasaparken, i Stockholms innerstad, som slutfördes under 2006 hade man olika former av brukarmedverkan. Innan man utformade programmet för parken genomförde man ett elektroniskt rådslag, där medborgarna på Norrmalm fick framföra sina synpunkter, påpeka brister i den befintliga parken och ge förslag till förändringar. Innan man helt färdigställde programmet hade man även två samrådsmöten med allmänheten och synpunkterna från dessa arbetades in i det slutgiltiga programmet (Norrmalms stadsdelsförvaltning, 2007).

Parken rustades upp i etapper med start 2004 och färdigställande 2006. Den har tillgänglighetsanpassats med ny entréväg och nya sittplatser, det har anlagts en ny gräsyta och en konstgräsyta med anslutande löparbanor, växtligheten har kompletterats och det har byggts en ny lekplats (Norrmalms stadsdelsförvaltning, 2007).

Ungefär ett år efter att lekplatsen färdigställts hade man en allmän enkät för utvärdering av densamma. Enkäten fanns dels i pappersform i parkleken och i

receptionen på stadsdelskontoren (Norrmalm, Kungsholmen och Östermalm) och i elektronisk form på Norrmalms Internetsida. Enkäten bestod av en del med 6 frågor och en del där man fick lämna synpunkter på specifika lekredskap. Man fick in 105 enkätsvar, varav 10 pappersenkäter från Vasa-parkens parklek ( Norrmalms stadsdelsförvaltning, 2008).

Antalet svar på pappersenkät skulle kunna tyda på att folk är mer benägna att svara på elektroniska enkäter än de i pappersformat. Kanske är det bekvämare att sitta hemma framför datorn och fundera på svaren än att först ta sig till platsen där enkäten finns och där och fylla i svaren, eller ta med sig en enkät hem för att sedan vara tvungen att lämna in svaret

Synpunkterna man fick in upptog sammanlagt hela sju A4 sidor. De som svarade var övervägande föräldrar (81 %), en del var annan anhörig (7,6 %), några var själva barn (6,7 %) och resten (4,8 %) var annat, exempelvis barnvakt ( Norrmalms stadsdelsförvaltning, 2008)

## *Malmö*

### **Stapelbäddsparken**

I Malmö var man från kommunens håll intresserad av att anlägga en aktivitetspark för ungdomar i Västra hamnen, på den plats där stadens sista stapelbädd låg. Man fick höra talas om en "skejtare" som, genom sin projektutbildning på föreningen Bryggeriet, hade startat ett projekt. Projektet gick ut på att säkerställa byggandet av en skateboardpark i centrala Malmö. John Magnusson, skejtaren, hade redan varit i kontakt med byggföretag och specialiserade skateboardpark- konstruktörer, därför var projektet igång när kommunen fick höra talas om det. När kommunen och Magnusson nu hade både ett projekt och en plats behövde man organisera arbetet för att parken skulle kunna realiseras. En framtidsverkstad genomfördes och utav det bildades en styrgrupp med representanter från kommunens gatukontor, skateboard-föreningen Bryggeriet, Movium (centrum för stadens utemiljö) och IRUC (Ideellt Resurs- och Utvecklingscentrum) (Göransson, Lieberg & Lieberg, 2006)

Föreningen Bryggeriet kan sägas representera alla skejtare i Malmö. För att få reda på vad de ungdomar som inte är intresserade av skateboard- åkning ville ha i parken, intervjuade studenter på K3-programmet på Malmö högskola ca 150 barn och ungdomar om vad de skulle vilja göra i en aktivitetspark. Resultatet visade att man helst ville ha en mötesplats, där man kunde umgås med sina vänner, grilla, bada och se bio. När utformningen av parken skulle avgöras bjöd man in fem konsulter till en tävling. Beslutet om vem som skulle få uppdraget avgjordes vid ännu en framtidsverkstad. (Göransson, Lieberg & Lieberg, 2006)

Visserligen riktar sig parken främst till en liten del av stadens ungdomar, de som åker skateboard, och det är också de som varit mest delaktiga i beslutsprocesserna kring parken. Den stora gruppen av ungdomar som också är en målgrupp för aktivitetsparker har inte i särskilt stor utsträckning varit medverkande. Men det är ändå ett bra exempel på när kommunen har släppt in en intresseförening att delta aktivt i beslutsprocessen och det kan säkert vara ett bra första försök, som förhoppningsvis kan leda till mera brukardeltagande i Malmö i framtiden.

## *Göteborg*

### **Grönvandringar**

Som alla andra större städer i Sverige växer Göteborg kontinuerligt. Eftersom kommunen inte vill exploatera mer mark tänker man förtäta i befintliga bostadsområden. För att detta ska göras på ett så bra sätt som möjligt har planerarna velat ta reda på hur medborgarna använder utemiljön i sina områden, vad de värderar och vad de tycker behöver förbättras. En metod som man har använt sig av för att få reda på detta är "grönvandringar". En grönvandring går till på det sättet att man samlas och går runt i området och stannar till vid platser som är bestämda på förhand för att de är intressanta ur planeringssynpunkt. Vid dessa platser har till exempel följande frågor från en grönvandring i Södra Guldheden tagits upp:

Hur, när och av vem används platsen idag?  
Vilka värden ser man som viktigast på platsen respektive i stadsdelen?  
Hur förhåller sig platsen till stadsdelen som helhet?  
Hur viktiga och tydliga är stadsdelens entréer och gränser?  
Är det möjligt att komplettera med fler hus här?  
Hur skulle bebyggelse enligt förslagen som redovisats passa här?

Grönvandringarna är ledda av en utomstående konsult med gedigen kunskap om planeringsfrågor. Även tjänstemän från Stadsbyggnads-kontoret eller Park- och naturförvaltningen har deltagit i vandringarna, för att kunna svara på frågor och höra hur diskussionerna har förts (Alm, 2005).

### **Oscar Fredriksparken**

Oscar Fredriksparken ligger i anslutning till Oscar Fredriksskolan i Göteborg. Parken har länge varit nedgången och de som vistats där har varit missbrukare som haft nära till Systembolaget på Andra Långgatan. Barnen har inte kunnat nyttja parken utan varit rädda för att passera på väg till skolan. Det här ville man från kommunen, skolan och kringboende ändra på. Det ledde till att det hösten 2003 startades ett stort samarbete mellan kommunen, skolan, polis, bostadsrättsföreningar, kyrkan och ”Tryggare och Mänskligare Göteborg” (Benkel, 2006 ; Olsson, 2004).

Genom att det avsattes Kulis- pengar (kultur i skolan) kunde en arkitekt och en inredningsarkitekt engageras för att jobba med barnen i skolan och låta dem analysera parken och komma med förslag till nya saker. Barnen fick bland annat jobba med att bygga modeller av parken. Landskapsarkitekten som ritade det slutliga förslaget använde många av barnens idéer, vilket blev mycket uppskattat. Numer används parken dagligen av skolbarnen och är mycket omtyckt. Den fick också priset Årets Äppelträd, från Movium, för ”en ovanligt brett förankrad process där barnens egna drömmar stått i fokus” (Benkel, 2006 ; Olsson, 2004).

Genom att det var så många inblandade i projektet lärde man sig att vara flexibla och öppna för allas olika infallsvinklar och att låta det ta tid för att skapa sammanhållning (Benkel, 2006 ; Olsson, 2004).

### *Sammanfattning*

De här exemplen visar på många olika sätt att gå tillväga när brukarmedverkan ska ingå i ett projekt, från storskaliga grönstrukturplaneringar till små parkprojekt. Tillvägagångssätten kan bland annat vara att använda sig av flera olika metoder inom samma projekt, att gå in i ett redan befintligt projekt som startats av engagerade medborgare och att samarbeta över flera verksamhetsområden. Det jag framförallt vill visa på är att det har genomförts lyckade projekt med brukarmedverkan och kunskapen finns därute; man kan och bör lära av andras erfarenheter.

## Metodval, genomförande, resultat

### Mobacken

Mobacken är ett bostadsområde i stadsdelen Degerbyn i Skellefteå tätort. Det ligger 3,5km från centrum alldeles intill Bolidenvägen som leder till flera samhällen utanför Skellefteå. Området består till största delen av småhus, i form av fristående villor eller kedjehus, men det finns även några flerfamiljshus med bostadsrätter. Området planlades 1962-63 då kommunerna hade det gott ställt och mycket resurser lades på utemiljön, inte minst på lekplatser. Det finns en lekplats på nästan varje gata och sammanlagt finns det sex lekplatser i området. Dessa ligger på kommunal parkmark och förvaltas av Parksektionen. Mitt i bostadsområdet finns det ett nästintill orört skogparti, bestående av blandbarrskog med övervägande tall.

### Val av metod

Efter att ha läst om olika metoder i litteratur och i rapporter från genomförda projekt skulle jag välja en eller ett par metoder. Jag avsåg att först väcka intresset för utemiljön hos dem som bor på Mobacken och samtidigt ta reda på vad de tycker om sin närmiljö och hur de nyttjar lekplatser och skogsområdet. Med utgångspunkt från förutsättningarna, som jag tidigare definierat, och för att få så många personers åsikt som möjligt fann jag att enkäten var rätt sorts metod att börja med. Enkäten är ett enkelt sätt för människor att delta, de behöver inte passa någon tid, de kan vara anonyma och de kan skriva kommentarer som de kanske inte skulle våga säga på ett stormöte. Det är också ett bra sätt att få in mycket information på kort tid, vilket var bra då jag hade begränsad tid till genomförandefasen. En ytter-

ligare anledning till att jag valde enkäten framför ett stormöte, som också kan ge många svar och där information kan gå ut till många på en gång, var att jag kände mig begränsad av att jag var tvungen att genomföra det på egen hand. Jag var helt enkelt inte säker på att jag kunde klara av att hålla i ett stormöte själv om det kom mycket folk, eventuellt med upprörda känslor.

I kombination med enkäten beslutade jag att genomföra någon form av möte med brukarna som en fördjupning. Beroende på hur många som var intresserade övervägde jag att ha en fokusgrupp eller någon mindre konventionell metod som vandring eller Open Space. För att se vilket intresse som fanns att delta i en diskussionsgrupp bad jag de som var intresserade att fylla i kontaktuppgifter på svarsformuläret. När det visade sig att bara tre personer anmält sig som intresserade kunde jag utesluta att ha ett Open Space, som kräver fler deltagare. Att genomföra en vandring skulle vara fullt möjligt, dock var årstidens temperatur, brist på ljus och växlande väder en faktor som gjorde att det fanns en risk att vara tvingad att ställa in. För att vara säker på att kunna genomföra mötet på den bestämda tiden valde jag därför att ha en fokusgrupp.



### Enkät

Jag valde att begränsa enkäten till att bara omfatta boende i småhusen, eftersom de kommunala lekplatserna ligger i de kvarteren och förmodligen används mest av dem. Flerfamiljshusen i området ägs av bostadsrättsföreningar och har egna lekplatser.

Jag delade ut 181 enkäter, vilket innebar två timmars arbete för en person. Enkäten (se bilaga I) handlade om hur de boende betraktar sin närmiljö, hur man använder den och om man skulle vara positiv till en utveckling av den. Enkäten besvarades genom att kryssa i rutor med färdiga svarsalternativ, så kallade bundna svar. Vid nå-



gra frågor uppmanades svaranden att ange en anledning till varför man valde ett visst svar. Det fanns även utrymme för egna kommentarer vid alla frågor. Svaren kunde lämnas i en för ändamålet utställd, stor, rödmålad postlåda, märkt ”Enkät svar”.

Av de 181 enkäter som jag delade ut fick jag tillbaks 49 stycken. Det innebar att svarsfrekvensen endast blev 27 %, vilket inte ger någon representativitet. Enkäten får istället ses som ett stickprov på vad några i området tyckte vid tidpunkten för mätningen.

### Svarsresultat

Det här är en sammanfattning av svaren på enkäten, alla siffror finns redovisade i bilaga II.

**Skötseln:** Av svaren kan man uttyda att skötseln av lekplatser och grönytor inte är helt tillfredsställande. Sämst betyg fick skötseln av lekplatserna. Av de svarande var det 26 som tycker att den är mindre bra eller dålig och endast tre tycker att den är bra, flera tycker dock att den är godkänd.

**Skogspartiet:** Det är tydligt att skogspartiet i området är flitigt nyttjat. De flesta promenerar i skogen och många använder den till lek och att rasta hunden. Att titta på ekorrar är också något man kan göra här. Frågan om det skulle vara intressant om en del av skogen skulle utvecklas till ett park/lekplatsområde var den som gav flest kommentarer. Många påpekade att skogen är en väldigt bra lekplats som den är idag. Det är dock fler som tycker att det skulle vara intressant med en utveckling än som inte tycker det, men det skiljer bara med fyra svar, nio är osäkra.

**Lekplatserna:** Det är inte många av dem som svarat som använder lekplatserna i någon större utsträckning, vilket dock inte är överraskande med tanke på den låga andelen barnfamiljer. Sammanlagt 35 svaranden anger att de mer sällan eller aldrig använder lekplatserna. Endast 14 svaranden använder lekplatserna en till ett par gånger i månaden eller oftare. Av dem som svarat att

de använder lekplatserna flera gånger i veckan anger fem att de är barnfamilj. Det betyder ändå att färre än hälften av barnfamiljerna som svarat använder lekplatserna, oftare än några gånger i månaden.

På frågan om man skulle föredra en stor lekplats istället för de små som finns idag svarade dubbelt så många nej än som svarade ja. Detta kan tyckas lite



Foto: E. Strand Hübnette

motsägelsefullt då fler ville se en utveckling av skogspartiet till ett park/lekplatsområde. Antingen är det så att man hellre har kvar de gamla lekplatserna än att ha en ny lekplats i skogsområdet, om man måste välja. Eller också vill man gärna ha en parkmiljö, men inte att det ska vara någon lekplats. Det kan också ha varit avgörande hur svarsalternativen var utformade:

Ja, de nuvarande är för små

Nej, det viktigaste är att de är nära husen

Detta kan ha lett till att om man värderar närheten till lekplatsen högt så väljer man att svara nej, även om det inte var angivet hur långt det skulle vara till den nya lekplatsen. Eventuellt var det olyckligt, men samtidigt är det en viktig uppmärksamma att närheten spelar en stor roll. Det kan vara så att äldre som har barnbarn på besök gärna går med dem till lekplatsen, men inte orkar eller har tid att gå så långt.

**Avstånd:** På frågan vilket avstånd som man längst kan tänka sig att gå till en lekplats så svarar de flesta, av dem som överhuvudtaget använder lekplatser, att 200 meter är det längsta. Men nästan lika många svarar att 50 meter är det längsta avståndet.

### *Fokusgrupp*

För att bestämma en tidpunkt för fokusgruppen så ringde jag de som lämnat kontaktuppgifter. Två av de tre kunde närvara på en lördag, den tredje hade svårt att komma ifrån på grund av jobb. Det blev ändå bestämt en lördagsförmiddag, eftersom de som inte kunde trodde att en veckodag också skulle vara svårt. Då det bara återstod två deltagare så bestämde jag mig att ringa runt till alla de som lämnat in enkäten och angett en adress vilket var 21 stycken. Genom att göra detta fick jag ytterligare en deltagare. En del av de jag ringde sa att de inte hade möjlighet att närvara på grund av arbete eller att de var upp-bokade. De flesta sa att det inte var intresserade och några berättade att det berodde på att de inte hade några småbarn och därför inte ansåg sig ha någon-ting att tillföra diskussionen. Trots mina försök att övertyga dem om motsatsen så gick det inte att övertala dem att komma. Ett par stycken sa att de eventuellt skulle dyka upp, det var dock ingen av dem som kom.

Jag och de tre deltagarna i fokusgruppen träffades en lördagsförmiddag i en samlingslokal som tidigare fungerat som skola och mejeri och idag används bland annat som dagverksamhets- och gudstjänstlokal. Vi slog oss ner i en soffgrupp och började med att fika. De tre deltagarna var:

Håkan (man 39, ett barn 6 år)

Erik (man 30, ett barn 1 år)

Mona (kvinna 45, två barn 11 och 15 år)

Jag hade förberett några frågor men samtalet satte igång innan jag hann ställa någon av dem, så jag lät det vara tillsvidare. Eftersom det bara var tre deltagare så blev det naturligt att jag deltog aktivt i diskussionen, istället för att

vara en passiv ledare. Samtalet kom att först handla om hur enkäten hade fungerat. Hur många som svarat och som anmält sig intresserade av att delta i en diskussionsgrupp. Deltagarna var förvånade att det var så få svarande, speciellt att så få barnfamiljer svarat. Mona sa dock att hon nästan glömt att lämna enkäten i lådan och trodde att det kunde vara likadant för andra. Hon trodde att om det istället för en förfrågan om att delta i ett examensarbete hade varit ett ”hotbrev” från kommunen där det stod “nu river vi lekplatserna!”, så hade desto fler svarat och varit intresserade av att delta i en diskussion.

Vi pratade vidare om hur lekplatserna och skogsområdet används idag. Håkan som bor precis bredvid en av de små lekplatserna berättade att hans son känt att den varit ”hans” lekplats. Han hade kunnat gå dit själv redan som liten. Därför tyckte Håkan att det skulle vara bra om lekplatserna finns kvar även i framtiden, däremot behöver de inte ha lika mycket lekredskap som idag. De andra som inte bor så nära tyckte inte att det är lika viktigt att de är kvar. De såg däremot gärna att ytorna görs om till exempelvis landhockeyplan eller grillplats med bänkar.

Hockeyplanen, tennisplanen och rampen som finns i skogsområdet sägs användas flitigt, speciellt av barnen i området. Men ingen visste vem som egentligen har ansvar för att tennisnätet plockas in, eller om det ens görs. Rampen är det ingen som åker skateboard i men barnen sitter och springer i den enligt Mona. Erik tog upp en idé han hade om att de borde starta en förening, för att värna om de här sakerna som de tycker är viktiga att bevara. Så att kommunen, när en eventuell ny lekplats ska byggas, inte bara tar bort det som man tror inte sköts och används av någon.

Skolans lekplats kommer på tal. Den är tydligen också i behov av upprustning. Frågan kom upp om det inte vore lämpligt att byggandet av en ny stor lekplats i så fall borde samordnas med en upprustning av skolans lekplats. Alla tyckte att det verkar oklokt att två lekplatser byggs i området på samma gång. Här kom återigen frågan om avståndet från husen till lekplatsen upp. Skolan ligger ganska långt ifrån de hus som är längst västerut på området. Kanske skulle det

vara bra om någon av de gamla lekplatserna får vara kvar, i alla fall en sandlåda. Vi tittade på kartan som jag hade tagit med mig och diskuterade om en bra plats för lekplatsen inte skulle vara bakom skolan, precis där stigen går mellan områdena. Det skulle ju vara bra om det gick att integrera lekplatsen i skogen för skogen är ju en bra lekplats som det är så någon.

Håkan påpekade att det finns en risk att förlägga en lekplats med bänkar och kanske en grillplats i skogen. När det är så pass undanskymt som det blir där så finns det risk att det blir ett ställe som ungdomsgång söker sig till. Det kan medföra att de yngre barnen inte vågar gå dit på egen hand. Om det dessutom dricks öl på kvällar och helger så blir det kanske glaskross och annan nedskräpning och vandalisering. Därför tyckte gruppen att det är viktigt att platsen blir öppen för insyn och kanske inte alltför bekväm, även om mammor och pappor bör kunna dricka sitt medhavda kaffe.

Nu var det dags för mig att få svar på mina frågor, de som inte redan besvarats under samtalet: Vad de tycker om planeringen av området och vad de saknar på Mobacken. Alla sade att de tycker att planeringen egentligen är bra, om det hade skötts som det var tänkt. Mona, som är den enda som har tonårsbarn, sade att hon saknar något för barn i åldrarna 10 till 15 år. De lekplatser som finns är mest för yngre och alla är ju inte intresserade av tennis. De andra hade inget särskilt som de saknar.

Avslutningsvis så kom bildandet av en grupp eller förening på tal igen. Deltagarna bytte telefonnummer och kom överens om att träffas snart igen för ett

planeringsmöte. Den två och en halv timme långa fokusgruppen var avslutad och för mig var det en mycket intressant och inspirerande diskussion. Några veckor efter att jag genomförde fokusgruppen anordnade deltagarna ett möte för att se om man kunde starta en intressegrupp. Mötet ägde rum i Mobergenkyrkans lokaler en måndagskväll. Det kom 34 personer och det beslutades att den vilande tennisföreningen skulle återupptas. Jag ser fram emot att hålla kontakten med föreningen för att se hur väl de lyckas genomdriva sina idéer och om det blir ett fungerande samarbete med Parksektionen i framtiden.



Man kan fråga sig om dessa tre personer kan sägas vara representativa för boende i området. De kan förmodligen inte representera dem som inte har yngre barn och dem som har bott i området i flera decennier. Håkan som bor närmast en av lekplatserna kanske kan representera de tolv som har liknande lägen, i alla fall de som har barn. Mona kan förmodligen representera tonårsföräldrarna i området ganska väl, även om inte alla har samma åsikter. Erik är relativt nyinflyttad och har inte så stor erfarenhet av att ha barn i området, han kan vara repre-

sentativ för andra unga föräldrar i området som inte är låsta vid gamla vanor utan gärna ser något nytt. Det som saknades var främst en representant för de äldre i området, som bott där länge och vars barn vuxit upp där och sedan flyttat hemifrån. Det skulle vara intressant att veta hur de ser på en förändring och hur de tycker att området det har fungerat tidigare.



## Diskussion av resultat

När jag fått svaren från enkäten och genomfört fokusgruppen så återstod det att sammanställa alla resultat för att sedan kunna ta fram förslag på en omstrukturering av grönytorna i området.

Det som framkom av enkätsvaren är att lekplatserna inte används i någon större utsträckning, inte ens av barnfamiljerna. Lekplatserna är slitna och skötsel av dem anses vara mindre bra, vilket kan vara en anledning till att det inte är populärt att vistas där. För barn i yngre tonåren saknas en plats för aktiviteter om man inte är intresserad av att åka skridskor eller spela tennis.

Närheten till lekplatsen sägs vara viktig, trots att de lekplatser som finns inte används. Man föredrar att ha en liten lekplats nära än en större längre bort. Bor man granne med lekplatsen blir den som ens privata vilket inte skulle bli samma sak om den låg en bit bort. Dessutom kan närheten till husen motverka att lekplatsen används till annat än lek, eftersom det alltid finns någon som har uppsyn över platsen.

Både i enkätsvaren och under fokusgruppen så var det tydligt att skogen är en omtyckt del av området. Det är en plats för promenader och rastning av hundar, men också ett ställe för lek och sportande. Många påpekar att skogen är viktig och att den inte bör exploateras. Det är dock ett flertal som är positiva till att en del av skogsområdet utvecklas till ett park/lekplatsområde.

Ett samarbete med skolan skulle vara lämpligt om man ska bygga en ny lekplats i skogen, då skolgården också är i behov av upprustning och komplettering. Det skulle vara utmärkt om barnen i skolan då kunde engageras att vara med och utforma den. Lekplatsen måste vara öppen för allmänheten och kan därför inte ersätta skolgården, men den kan vara en komplettering som skolebarnen kan nyttja. Det bör dock finnas en avskild del för yngre barn som är hemma med förälder eller annan vårdnadshavare.

Om man väljer att bygga en större lekplats så blir de nuvarande lekplatserna avvecklade, i så fall finns önskemål från de boende att det ska finnas exempelvis grill, bänkar, boulebana och landhockeyplan på de platserna istället. Om lekplatsen placeras i anslutning till skolan skulle det vara bra om det fanns något lekredskap, åtminstone på de två ytorna som ligger längst bort, så att det inte blir ett alltför stort avstånd till närmsta lekplats.



## Förslag

På följande sidor presenteras de två förslag som jag tagit fram med hjälp av resultaten från enkäten och fokusgruppen. Trots att det i enkäten (se bilaga II) framkom att fler svarande hellre ville ha kvar de nuvarande lekplatserna än att det byggs en ny stor, så har jag i båda fallen föreslagit att det ska byggas en ny lekplats. Det beror på att det inte finns resurser att rusta upp och underhålla alla nuvarande lekplatser och att det är många som är positiva till en utveckling av skogsområdet. Dock har jag försökt ta hänsyn till att de boende vill ha möjlighet till lek i närheten av bostaden.

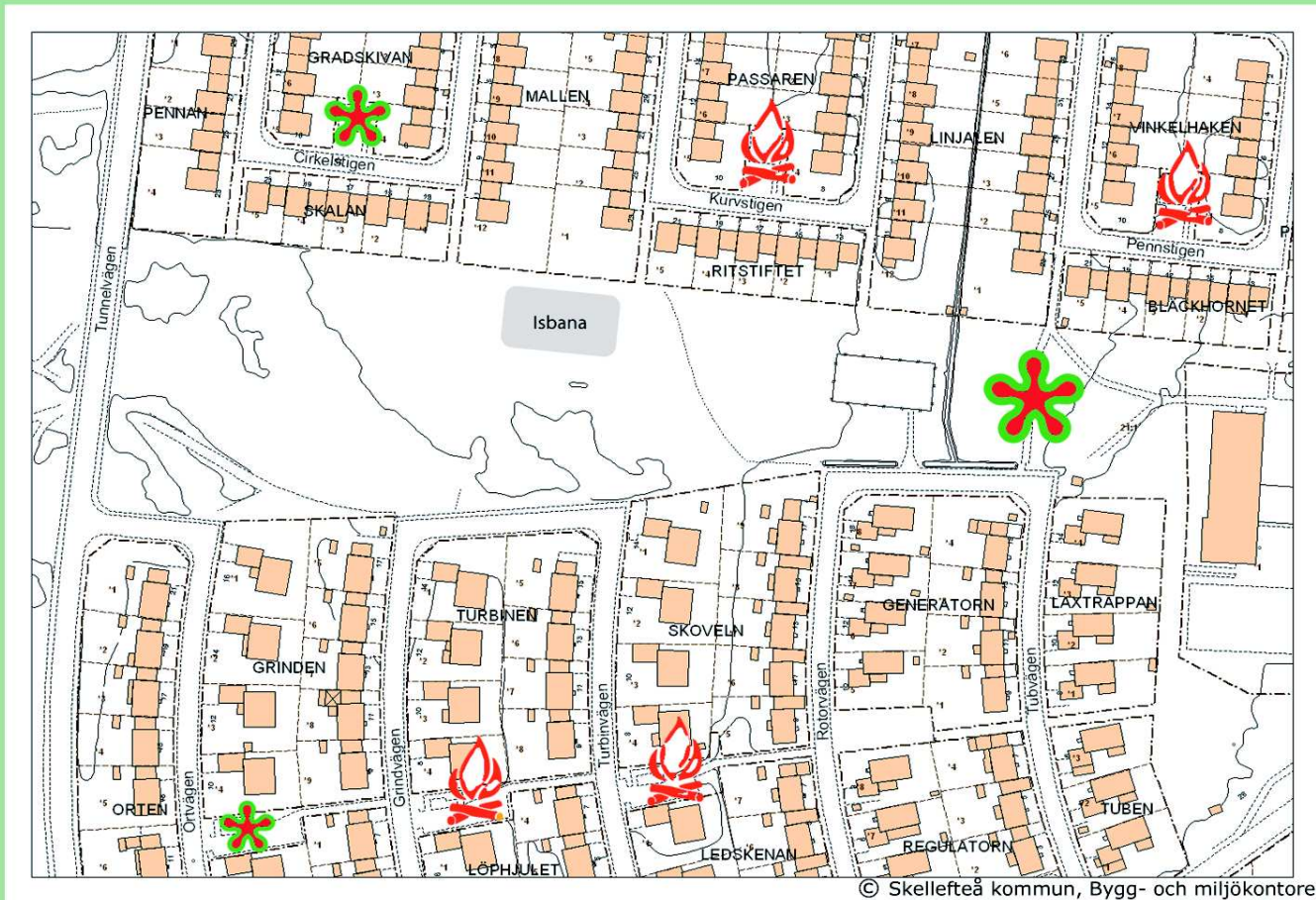
Förslagen har presenterats på en anslagstavla i anslutning till den möteslokal där fokusgruppen ägde rum. Jag har även skickat förslagen och resultaten från enkäten till de 14 som angett sin e-postadress på enkätsvaret, men ingen har kommenterat förslagen, däremot har de visats vid mötet i Mobackenkyrkan.

Jag visade även förslagen för min kontaktperson på Parksektionen, Karl-Erik Holmqvist. Han ansåg att de båda förslagen var mycket tänkbara och var positivt inställd till idén att samarbeta med skolan och fastighetskontoret, som ansvarar för skolgårdar.

Förslag 1 "Samarbeta och rusta upp" har fördelen att lekplatsen kan nyttjas av skolbarnen under skoltid och därmed får skolan en roligare gård och lekplatsen nyttjas maximalt. Ytterligare en fördel är att den är placerad så att den inte inkräktar speciellt mycket på skogsområdet som är mycket omtyckt som det är idag. Placeringen är god också att lekplatsen är mer synlig än mitt i skogen, vilket gör den mindre attraktiv som tillhåll för ungdomsgång som kan skrämman iväg de yngre barnen. Det som kan vara negativt med placeringen är avståndet. De som bor på Ortvägen, Grindvägen och Cirkelstigen får ganska långt till närmaste lekplats. Därför skulle det vara bra om det är möjligt att placera någon form av lekredskap på de ytor där de befintliga lekplatserna är idag. Men det är inte säkert att de resurserna finns.

Förslag 2 "Skogen som samlingsplats" innebär att alla aktiviteter samlas mitt i skogsområdet vilket är positivt om man som förälder har flera barn som vill göra olika saker. Då kan hela familjen gå på en utflykt tillsammans och samlas vid grillen för lunch. Den centrala placeringen gör också att det är ganska nära för alla i bostadsområdet och de nuvarande lekplatserna behövs inte längre. Men om lekplatsen placeras mitt i skogsområdet så får den mindre insyn vilket ökar risken för nedskräpning och vandalism.

# Förslag 1 "Samarbeta & rusta upp"

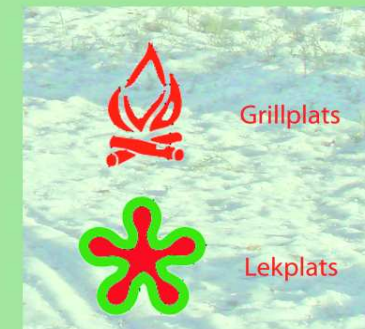


## Samarbeta & rusta upp

Det här förslaget går ut på att den nya lekplatsen byggs i anslutning till skolan, som då kan utnyttja lekplatsen på skoltid.

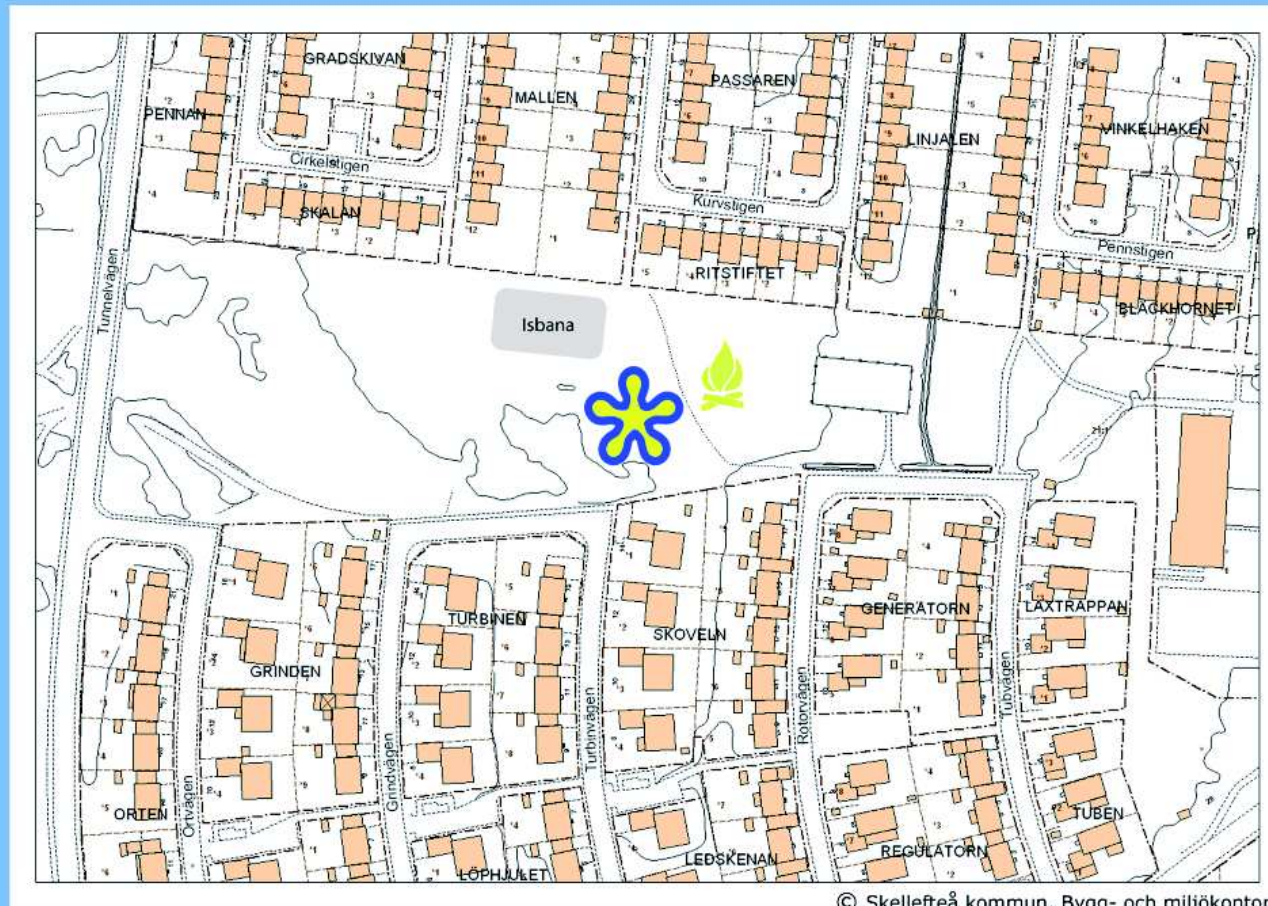
En ny stor lekplats med två avdelningar, en för mindre barn och en för barn i skolåldern, byggs nära skolan. Den har till exempel klätterställning, gungor och andra spännande redskap. Den sträcker sig även en bit ut i skogen med en hinderbana.

Lekplatsen är tillgänglighetsanpassad med till exempel fallskyddsplattor. Den tar minimalt med yta från skogspartiet, som är ett populärt promenadområde och lekställe. De tidigare lekplatserna görs om. Fyra blir enklare med grusbeläggning, ett par bänkar och en grill. Två, de som är längst bort från den nya lekplatsen, har även en väldigt enkel lekyta med exempelvis en sandlåda och ett gungdjur.





## Förslag 2 "Skogen som samlingsplats"



### Skogen som samlingsplats

I det här förslaget så bygger man en ny stor lekplats och anlägger en mindre park i skogen där det redan finns aktivitetsytor såsom tennisbana och hockeyrink. Många vill se en utveckling av skogsområdet till ett park-/lekplats-område. Förslaget innehåller en stor lekplats med gungor och klätterställning.

Lekplatsen är tillgänglighetsanpassad men måste också passa in i skogens miljö. Eftersom det redan är aktiviteter i området så passar den in här, man kan träffa andra som är ute och rör sig och det finns något för alla. Det finns grillar, bänkar och några bord. De gamla lekplatserna blir enkla grusytor med bänkar och urnor på sommaren, på vintern härliga snöupplag att bygga grottor i.



## Diskussion metodval

I den här delen diskuteras om valet av metoder var rätt och om de bör användas även i framtiden

### *Enkäten*

Trots att enkäten inte gav en stor andel svar var den ändå ett bra sätt att få veta vad en del av brukarna tycker. Man skulle kunna tolka det så att de som verkligen är intresserade är också de som har svarat. De som väljer att inte delta får man förmoda inte är tillräckligt intresserade och därför inte skulle delta även om någon annan metod hade använts.

Det skulle också kunna betyda att eftersom det framgick tydligt att detta var ett examensarbete och inte från kommunen var folk inte särskilt angelägna. Man hade kanske tänkt svara, men då det inte var hög prioritet glömdes detta bort. Detta bekräftar också en av dem som ingick i fokusgruppen, hon glömde nästan att lämna in svaret, fastän hon var en av de mer engagerade.

Det kanske finns en viss skepsis mot den här typen av undersökningar, eftersom brukarna är ovana vid att bli tillfrågade så är det kanske svårt att tro att det kan ha någon betydelse om man svarar eller ej.

Enkäten var inte helt enkel att konstruera och vissa frågor kunde ha ställts på ett sätt som eventuellt hade gett mer tydliga svar. Detta ser jag dock bara som en positiv lärdom och inget som i grunden påverkade resultatet negativt. Hade jag haft mer tid och resurser och varit mycket angelägen om att få in ett representativt antal enkäter skulle en påminnelse ha varit på sin plats. I det här fallet frågar jag mig om det verkligen hade varit värt besväret, man kanske hade fått in ett tiotal svar till, det hade varken varit till eller från vad gäller representativiteten.

Ett alternativ hade varit att genomföra enkäten efter fokusgruppen. Dels kanske engagemanget från dem som deltagit hade smittat av sig och fler blivit intresserade av att delta i enkäten. Dessutom kunde fokusgruppen ha gett en vägledning om vilka ytterligare frågor som borde ha ingått i enkäten.

### *Fokusgruppen*

Det hade varit positivt med fler deltagare, två till skulle ha varit idealiskt för en grupp, fler hade kunnat bilda två eller fler grupper. Nu kunde å andra sidan alla komma till tals lika mycket och jag hade möjlighet att höra vad alla sa och anteckna det på en gång. Det var egentligen planerat att vi skulle prata i två timmar men det blev två och en halv, trots att deltagarna hade annat inplanerat efteråt, tiden gick verkligen fort. På så sätt upplevde jag att det var bra att ha fokusgruppen en helgdag, så att jag inte kände mig stressad att komma hem utan kunde i lugn och ro plocka ihop och sammanfatta anteckningarna. Men det är möjligt att fler hade varit intresserade om det var en vardagskväll.

Anledningen till att det inte var fler som var intresserade av att delta tror jag kan bero på att man är osäker på vad det innebär. Kanske finns oron att det ska ta för mycket tid, eller att man binder sig vid något och kommer känna sig tvingad att ta på sig något ansvar. Det här skulle kunna avhjälpas genom att den som inbjuder till en fokusgrupp eller liknande ger tydliga upplysningar om vad som ska hända och hur lång tid som kommer att behövas i anspråk.

Direktkontakten med brukarna var mycket givande speciellt att kunna ge och få respons på en gång, om det var en idé eller en fråga som kom upp.

En annan positiv följd av fokusgruppen var att jag kunde sammanföra människor som var intresserade av att göra någonting gemensamt med andra i området. Vilket mynnade ut i att en intresseförening bildades. Kanske är det i den änden man ska börja. att försöka hitta dem som verkligen är intresserade, eldsjälarna, så att de sedan kan entusiasmera omgivningen att delta.



## *Framtiden*

Ingen av dessa metoder krävde orimligt mycket tid eller resurser, varken personella eller ekonomiska. Om man sedan utvecklar en rutin för att använda dem så krävs det mindre tid till förberedelser. Jag anser att båda metoderna är lämpliga att användas av Tekniska kontorets Parksektion och andra som har liknande verksamhet. Metoderna kompletterade varandra på ett bra sätt men kan säkert fungera var för sig. Vilken man då bör välja beror på vad man i det aktuella projektet värderar högst, personlig kontakt eller svar från så många som möjligt.

Även om antalet enkätsvar och deltagare i fokusgruppen inte fullt motsvarade mina förväntningar gav de en bra bild av vad det finns för tankar hos boende på Mobacken. Synpunkter framkom som gav en annan bild av området än vad som kunde ses enbart genom observation. I och med att enkäten och fokusgruppen genomfördes har engagemanget väckts. Det är en bra lärdom att man inte kan förvänta sig fullt engagemang från början, utan det måste få ta sin tid att utvecklas. Det är också en anledning till att det kunde vara bra om den som ska genomföra projektet börjar med att söka efter dem som är mest intresserade. Då finns möjligheten att träffa dem några gånger och få en bild av vad brukarna troligen tycker är viktigt i området, för att sedan kunna gå ut med en enkät eller annan metod som man har valt.

Jag anser också att Parksektionen bör testa vandringar och Open Space i kommande projekt, för att se om även de är användbara. Open Space är då lämplig att använda de i fall då det är ett större antal intresserade.

Man måste ha klart för sig att bara genomföra en enkät och en fokusgrupp inte innebär äkta deltagande, om man använder Arnsteins steg som referens, utan ska ses som en form av konsultation. För att få ett verkligt deltagande måste brukarna även vara delaktiga vid beslutsfattandet, inte bara tillfrågas innan beslutet tas av ansvariga tjänstemän. Hur detta kan möjliggöras och om det är önskvärt är upp till ansvariga att diskutera och finna en lösning på.



## Referenser

Alm L. E. (2005), *Hur kan Södra Guldheden kompletteras och förbättras?*, Opublicerat manuskript, Göteborg

Andersson B-E. (1985), *Som man frågar får man svar*, Stockholm: Prisma

Benkel U. (2006), *Idéblad Oscar Fredriksparken*, Göteborg: Tryggare och mänskligare Göteborg

de Laval S. (1997), *Planerare och boende i dialog – Metoder för utvärdering*, Stockholm: Kungliga tekniska högskolan

Delshammar T. (2006), *Brukare och brukarmedverkan i den kommunala parkverksamheten, Gröna fakta 1/2006*, Alnarp: Utemiljö och Movium

Delshammar T. (2005), *Kommunal parkverksamhet med brukarmedverkan*, Alnarp: SLU

Denvall V. & Salonen T. (2000), *Att bryta vanans makt: Framtidsverkstäder*, Lund: Studentlitteratur

Göransson S., Lieberg M. & Lieberg O. T. (2006), *Ungdomar utvecklar det of-fentliga rummet – exemplet Stapelbäddsparken*, Alnarp: Movium

Kylén J-A. (2004), *Att få svar - intervju enkät observation*, Stockholm: Bonniers

Löfström S. (2006), *Erfarenheter av brukarmedverkan 10 landskapsarkitek-ters erfarenheter av att arbeta med brukarmedverkan vid förnyelse av utem-iljö*, Alnarp: Institutionen för landskaps- och trädgårdsteknik, SLU

Miller, T. (red.) (1982). *Lokalt inflytande i boende och planering : 1970-talets erfarenheter*, Stockholm: Statens råd för byggnadsforskning,

Norrmalms stadsdelsförvaltning (2008), *Rapport Vasaparkens parklek*, Opub-licerat manuskript

Norrmalms stadsdelsförvaltning (2007), *Vasaparken*, Tillgänglig: [www.stock-holm.se / Stadsdelar / Norrmalm / Gator, parker och torg / Parker och grönom-råden / Vasaparken den 6 mars 2008](http://www.stockholm.se / Stadsdelar / Norrmalm / Gator, parker och torg / Parker och grönom-råden / Vasaparken den 6 mars 2008)

Olsson Titti (2004), *Årets Äppelträd till Göteborg!* (Elektronisk), Tillgänglig: [http://www-uterum.slu.se/arets\\_appeltrad/pressmeddelande\\_2004.htm](http://www-uterum.slu.se/arets_appeltrad/pressmeddelande_2004.htm) den 6 mars 2008

Ranger A.& Westerberg K.(2004), *Metoder för möten*, Malmö: Miljöförvalt-ningen och Region Skåne

Stockholms stad Markkontoret (2006), *Stockholms parkprogram*, Stockholm

Ståhle A.(red) (2003), *Sociotophandboken*, Stadsbyggnadskontoret, Stockholm

Svenska Kommunförbundet (1990), *Plan- och bygglagen: lagtexten med sid-oförfattningar samt cirkulärförteckning*. Gällande lydelse den 1 april 1990, Stockholm : Kommentus, 1990, (Kommunförbundets lagtextserie 1990)

Wibeck V. (2000), *Fokusgrupper*, Lund: Studentlitteratur

Wikforss Ö. (1981), *Arbetsformer och uttrycksmedel vid brukarsamråd*, Bru-karmedverkan del 3, Stockholm: Byggnadsstyrelsen

Hej!

Jag heter Matilda Tylstedt och studerar på landskapsarkitektprogrammet i Uppsala. Mitt examensarbete som jag precis har börjat med, ska handla om brukarmedverkan i parkplanering. Jag intresserar mig främst för småhusområden från 1950- och 60-talet, som har en speciell karaktär. Karaktären speglar den tidens goda ekonomiska resurser för parkskötsel, med många små park- och lekparksytor. Dessa områden kommer ganska snart behöva förändras. Detta på grund av de allt knappare ekonomiska resurserna för parkskötsel och att tiden har satt sina spår och utrustningen är uttjänt på många platser

Jag har valt att vända mig till er som bor på Mobacken, just för att det är ett typiskt sådant område och jag hoppas att du/ni vill svara på min enkät. Genom att göra det hjälper du/ni dels mig med mitt arbete och bidrar även med kunskap som kan komma till nytta i Skellefteå. Om du/ni skulle vara intresserade av att diskutera parkplanering på Mobacken så blir jag glad om du/ni meddelar mig. Jag vill i så fall gärna ordna en diskussionsgrupp.

Resultaten av enkäten och eventuell diskussion i grupper kommer att presenteras i en rapport, som kommer att överlämnas till Skellefteå kommun. Kommunen kommer på så sätt att ha möjlighet att använda resultaten och metoderna i sin framtida parkplanering i småhusområden i Skellefteå

Du/ni kan givetvis svara helt anonymt, men jag skulle ändå uppskatta om ni vill ange bostadsadressen. Det kan ha betydelse för svaren. Självklart kommer inga adresser redovisas i resultaten.

Om du/ni har några frågor angående enkäten så kan jag nås på telefonnummer 070- 412 47 67

Med vänliga hälsningar

Matilda Tylstedt,  
årskurs 5, Landskaparkitektprogrammet,  
Sveriges Lantbruksuniversitet, Uppsala.

## Enkät

## BILAGA I: ENKÄT

Kryssa för det eller de svar som passar bäst, skriv gärna egna kommentarer.

1. Jag/ Vi som svarar är

1 person hushåll  
2 eller fler vuxna  
Barnfamilj

0-14år  
15-18år  
19-65år  
65-

### Park

2. Jag/Vi tycker att skötseln av grönytor i området är

Mycket bra  
Bra  
Godkänd  
Mindre bra  
Dålig  
Vet ej

3. Jag/Vi utnyttjar skogspartiet (från Tunnelvägen mot Mobackenskolan) i området

Flera gånger i veckan  
En gång i veckan  
En till ett par gånger i månaden  
Mer sällan  
Aldrig



4. Jag/Vi som utnyttjar skogspartiet brukar

- Promenera
- Leka
- Jogga
- Rasta hunden
- Annat (skriv gärna vad)

5. Jag/Vi skulle tycka att det var intressant om en del av skogspartiet utvecklades till park/lekparkområde

- Ja
- Nej (ange gärna anledning)
- Vet ej

Fortsättning nästa sida

### Lek

6. Jag/Vi använder någon av de lekplatser som finns inom bostadsområdet (mellan Mobackavägen och Idrottsvägen)

- Flera gånger i veckan
- En gång i veckan
- En till ett par gånger i månaden
- Mer sällan
- Aldrig

7. Jag/Vi tycker att skötseln av lekplatserna i området är

- Mycket bra
- Bra
- Godkänd
- Mindre bra
- Dålig
- Vet ej

8. Jag/Vi skulle föredra 1 större lekpark istället för de nuvarande 6 som finns på området

- Ja, de nuvarande är för små
- Ja, annan anledning... (ange gärna vilken)
- Nej, det viktigaste är att de är nära husen
- Nej, annan anledning... (ange gärna vilken)
- Vet ej

9. För att jag/vi ska använda en lekpark får avståndet från huset till lekparken högst vara

- Mindre än 50m
- 50m
- 200m
- 500m
- Vet ej
- Använder inte lekpark

Svaret kan lämnas i den röda postlådan i korsningen Idrottsvägen – Tunnelvägen senast torsdag 28 februari. Resultatet kommer att redovisas på anslagstavlan vid Degerbygården v.14 och med e-post för den som vill.

Jag/Vi som svarat bor på (frivillig uppgift).....

Jag/Vi vill gärna ha resultatet med e-post, adressen är.....

Jag/Vi är intresserade av att ingå i en diskussionsgrupp om parkplanering och kan nås på telefon.....

Tack för din/er medverkan!

**Enkät svar**

## 1. Jag/ Vi som svarar är

1 person hushåll	5
2 eller fler vuxna	31
Barnfamilj	13
0-14år	10
15-18år	3
19-65år	25
65-	17
ej svarat	3

**Park**

## 2. Jag/ Vi tycker att skötseln av grönytorna i området är

Mycket bra	0
Bra	7
Godkänd	21
Mindre bra	9
Dålig	10
Vet ej	1
ej svarat	1

## 3. Jag/ Vi utnyttjar skogspartiet (från Tunnelvägen mot Mobackenskolan) i området

Flera gånger i veckan	28
En gång i veckan	5
En till ett par gånger i månaden	3
Mer sällan	11
Aldrig	2

## 4. Jag/ Vi som utnyttjar skogspartiet brukar

Promenera	39
Leka	13
Jogga	2
Rasta hunden	9
Annat (skriv gärna vad)	3
ej svarat	2

## 5. Jag/ Vi skulle tycka att det var intressant om en del av skogspartiet utvecklades till park/lekparkområde

Ja	22
Nej (ange gärna anledning)	18
Vet ej	9

**Lek**

6. Jag/Vi använder någon av de lekplatser som finns inom bostadsområdet (mellan Mobackavägen och Idrottsvägen)

Flera gånger i veckan	7
En gång i veckan	1
En till ett par gånger i månaden	6
Mer sällan	16
Aldrig	19

7. Jag/Vi tycker att skötseln av lekplatserna i området är

Mycket bra	0
Bra	3
Godkänd	13
Mindre bra	12
Dålig	14
Vet ej	7

8. Jag/Vi skulle föredra 1 större lekpark istället för de nuvarande 6 som finns på området

Ja, de nuvarande är för små	8
Ja, annan anledning...(ange gärna vilken)	3
Nej, det viktigaste är att de är nära husen	20
Nej, annan anledning...(ange gärna vilken)	2
Vet ej	13
ej svarat	3

9. För att jag/vi ska använda en lekpark får avståndet från huset till lekparken högst vara

Mindre än 50m	1
50m	8
200m	12
500m	5
Vet ej	6
Använder inte lekpark	15
ej svarat	1

